

ITEM No. 08114/53

HUNGARY

TRADE /3304/
STANDARD OF LIVING

M.J.
7 Aug
XIII-276/X/b

Norms Of Vegetable And Fruit Truckers In BUDAPEST.

SOURCE LINZ:

Forty -year- old laborer from BUDAPEST who left on 30 June 1953. Worked in a grocery cooperative as a driver's assistant from September 1952 until June 1953.

DATE OF OBSERVATION: June 1953.

SUMMARY:

The technique and the norms of truckers at the BUDAPEST Central Market. Red tape and bureaucratic hindrance of the distribution of fresh vegetables and fruit in BUDAPEST. Although the Government buys products some times ten times cheaper than it sells it, the KÖZERT is still in the red.

EVALUATION COMMENT:

This report is an interesting and vivid complement to Item No. 7534/53. See the comment to this Item.

+ + +

A KÖZERT Központi Nagyelosztó/iroda: BUDAPEST, Gönczy Pál utca/ munkája főképen a CSEPEL-i Nagyvásártelepen bonyolódik le. Kora hajnalban megérkeznek a kocsikisérők, a ordárok, a rakodók, kiirók, a kétféle ellenőrzők, a normások, a kisserelők, a mérők, a raktárvezetők és helvetteseik körülbelül 150 ember, akik a KÖZERT szolgálatában állnak. Ezek munkáját segíti a többszáz piaci hordár és rakodó, meg a teherautóvállalatok személyzete.

Megérkezik körülbelül 300 teherautó, melynek csak egy kis része a KÖZERT tulajdona, a többi a TEFU keretébe tartozik, ezeket a KÖZERT bérlí.

/more/

1.

A teherautókisérők megkapják a "Slejfni"-ket, melyen rajta áll, hogy melyik áruda mennyi és miféle árut fog aznap kapni. Miután ez hosszas várakozás után megtörtént, az expediteurök a slejfni szerint kezdik a rakodást irányítani. Hosszu mocsisorok állnak és várnak sorukra. A mérés rohammunkában megy, mint ahogy minden a CSEPEL-i vásárcsarnokban.

A slejfni bemegy az irdába, ahol ennek alapján megterhelik az árudákat. Megírják a kiterhelő számlákat, a kocsikisérő ír egy egyezettető lapot, amit aláírat az expediteurrel, az expediteur aláírat egy elismervényt a kocsikisérővel és az így leírt egy-két órai irodai munka után máris indulhat a kocsi tovább, - ámde még mindig nem az árudák felé. A kocsi ugyanis most az indítóhoz megy, ahol a kocsikisérő megkapja a menetlevelet és a normalapot, rajta az időpecéssel és a két kocsikisérő nevével. Most indul meg aztán az igazi hajsza, mert a norma ettől a pillanattól kezdve számít. A kocsikisérő normája 20 pont egy órára. A pontozás a következőképpen alakul. Zsákos árunál egy mázsa egy pont, ládás árunál egy mázsa 1.9 pont, rekeszes árunál egy mázsa 2 pont. Egy kilométer 1 pont/de a kilométer a legtávolabbi árutól oda-vissza számít, a közben lekocsikázott kilométerek az egyik árudától a másikig nem számítanak/. Egy-egy pontot kap a kocsikisérő a meglátogatott árudák után. Minden üzletben az adminisztráció/lemérés, visszaszámlázás, stb./ 1.5 pont. Visszaérkezésnél a kocsikisérő leadja a normalapját, melyre ráütik az időpecsétet és később kiszámítják a normateljesítést. A megrakodásnál töltött idő, órábérbe számolódik el. Egy óra bére 2.61 forint. A 20 pontos órát, vagyis a 100 %-os teljesítést is 2.61 forintos árban számolták el. Azonban a tilteljesítésért már nem fizettek ilyen jól. Ha valaki egy 30 pontos órát ért el, akkor a 20 pontért kifizettek 2.61-et a tíz plusz pontért már csak egy forintot/40 pontos óránál/200 %os teljesítmény/, a 20 túlteljesített pontért csak 2 forintot fizettek/. A normára nem lehetett panaszkodni, ügyes kocsikisérő rendszerint jobban járt mint más, egyéb normás.

Természetesen a normát igen lerontotta a bürokratikus ügyvitel és a verseny munka. A leszámlázott 10 kg. cserezsnye igen gyakran csak 9 kiló valamennyi volt és a fiókvezető nem vette át és visszaszámlázta az elosztónak. Eredmény, - a kocsikisérő elesett két ponttól. Előfordult azonban az is, hogy a kocsikisérő rájött, hogy a fiókvezető mérlege hamis volt és ezzel igyekezett magának hasznót, a kocsikisérőnek kárt okozni. Az egyik fióknál történt, hogy a le-mért burgonya, cserezsnye, zöldbab, mind egy kilóval kevesebb volt. A kocsikisérőnek gyanus lett a dolog és le-mérlette az egész rakományt egyszerre. Legnagyobb meglepetésére a három áru,

amiből együtt három kilónak kellett volna hiányoznia, csak egy kiló hiányt mutatott. Így a kocsikisérő elkerülte azt, hogy a hiányzó kilókat a fiókvezető visszaszámlázza az elosztónak /leszállítottak 50 kg. burgonyát, a fiókvezető átvett 49 kg.-ot, 1 kg.-ot visszaszámlázott az elosztónak, de a kocsikisérő nem vitt semmit sem vissza és ezt az ő fizetéséből vonták le./

Nemcsak ilyen módon érheti kár az alkalmazottakat, hanem például jellemző, hogy milyen árakat számláznak elveszett zsákokért és ládákért a KÖZERT-nél. Egy zsák ára 80 forint! Egy hiányzó faládaért a "bűnös" 50 forintot kell, hogy fizessen. Előfordult, hogy a tehergépkocsi 1000 üres zsákokat szállított, ezek szerint rakományának értéke 80.000 forint volt/.

Az élelmiszerüzemi dolgozók étkezését is szabályozták az utébbi időben. Délben csak kijelölt helyeken szabad nekik enni és azt is ellenőrzik, hogy nem-e a köztulajdonból elcsent élelmiszert eszi-e a dolgozó. Röpgyűléseken kijelentették, hogy akit meglátnak, hogy egy szem cserezsnyít eszik, azt szigorúan megbüntetik, mert feltehető, hogy a köztulajdonat folyamatosan károsítja, ami bünténynek számít és szigorú büntetés jár érte. Elképzelhető ezeken, hogy milyen ellenőrző apparátus egészíti ki a túlméretezett bürokráciát és hogy ezek ellenére milyen fejtelennül, lassan és mennyi veszteséggel operált a KÖZERT. A forrás, ki mielőtt kocsikisérő lett, kereskedelemmel foglalkozott, elmondja, hogy aszállítást a régi világban 300 teherautó helyett 50 le tudta volna bonyolítani. 150 alkalmazott helyett, mely a Központi Nagyelosztónál dolgozik, 30 alkalmazott meg tudná oldani az elosztást, a régi magánkereskedelmi módok szerint. A takarékoság ott történik, ahol a dolgozók hátrányára lehet spórolni. Míg régen egy utcában négy-öt fűszeres volt, addig ma az államosítás után, a vevőknek messze kell gyalogolniuk, míg egy KÖZERT üzlethez érnek, tehát üzletet vontak össze egy üzletté és az eredménye: torlódás, sorbanállás, idővesztés és kényelmetlenség.

Az egyik kocsikisérő, aki azelőtt a Belkereskedelmi Minisztériumban dolgozott, mely az árakat állapítja meg, egy érdekes leleplezést tett: A forrás egy ízben megemlítette, hogy az állam bizony sokat kereshet a dolgozókon, amikor 30 fillérért veszi a burgonyát a termelőtől és /akkoriban/ 3 forintért adja el kilóját. A volt minisztériumi alkalmazott, akinek véletlenül betekintése volt a KÖZERT árpólitikájába, megjegyezte, hogy ez igen nagy tévedés, mert a hihetetlen magas haszonkulcs ellenére is nagy deficittel dolgozik a KÖZERT.

End.